

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Liceatne Episcopatum appetere, necne.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Atque adeo hinc sumendum nobis restat initium quaestiones tertiae de eorum residentia.

Ad primū arg. Ad primum igitur argumentum eorū quae in fronte quaestiones proposita sunt, responderetur, quod etsi neminem Christus legatur instituisse episcopum praeter Apostolos, ubi eos praedicatum misit, nam illi functioni episcopalis erat annexa, & singulariter Petrum sub pastoris nomine, tamē cum eandem auctoritatem, ut dictum est perpetuo permanfuram fundasset, eo ipso facto in Apostolis, & singulariter in Petro singulis futuris episcopis locutus est. Itaque quod Petro dixit: Pascite oues meas, cunctis qui per ipsum creandi essent episcopi dictum voluit, nempe ut eo ipso quod quisq. creatus esset, idem sibi datum diuinitus preceptum intelligeret.

Ad secundū arg. Ad secundum responderetur propterea singulariter dictū fuisse Petro, pascite, quod quantum ad iurisdictionis plenitudinem singulariter ipsum caput constituebat. Quo circa sicut illi peculiariter permixtae sunt clauces regni caelorum Matth. 16. quas postea Ioann. 9. cunctis dedit Apostolis, quin vero & Ioann. 20. cunctis suo gradu sacerdotibus in foro conscientiae, sic hoc quod ipsi dixit, Pascite, cunctis factus est. A d aliud autem verbum eiusdem Petri, pascite qui in vobis est gregem Domini, negamus Catholicae idemque firmissime vocem esse precipue Petri. Immo id nomine Dei admonuit. Quin vero mirari satis istos nequeo qui contrarium putant, videlicet vocem esse perinde a Petro prolatae ac si episcopus suis praeciperet subditis, aut praelatus monachis aliud quidpiam quod sua esset ordinatio, & praecipio. Cum planum sit ac perspicuum ceu diuinum organum esse locutum, perinde nimirum atque Paulum ubi aiebat. Attendite vobis & vniuerso gregi in quo vos Spiritus sanctus posuit Consulto namque dixit, Pascite gregem Domini. Nam si oues sunt Domini, cuiusnam pastores nisi Domini, & cuius praecipto pascere tenentur, nisi Domini? Vnde Hieronym. ad Nepotianum, & refertur, distin. 9. cano. esto

Petrus secundum
domini praecip-
tum illud
dixit
se.

QUESTIO II.

DE EPISCOPATU OPTANDO,
in cundo, & conferendo.

S. Thom. 2. 2. quaest. 185.

ARTICVLVS I.

Verum liceat episcopatum appetere.

Onstituto ergo quidnam sit, quoque iure dignitas Episcopalis fuerit instituta sequitur secundum rerum ordinem de eius desiderio, optationeque & collatione sermone sub texere. Et ne D. Thom. honorem quem habetis detulimus, adimamus, nepe, ut ubi ipse loquitur eius interpretemur mentem, exponenda nobis est quaestio eius 185. 2. 2. Arguitur enim quod desiderare affectateque Episcopale munus, sit non modo licitum, verum & laudabile. Attenim primū omnium Paul. 1. ad Timot. 3. Qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat, desiderium autem boni operis, dignum est laude, ergo & Episcopatum optare. Secundo. Episcoporum status praestantior est & excellentior quam monachorum religio, monachatum autem expetere pietas est & religionis officium, ergo optatus erit ad Episcopatum anhelare. Tertio Prouer. 10. legitur. Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis, benedictio autem super caput vendentium, ille autem qui vicia & scientia pollet, atque adeo Episcopali muneri idoneus est videtur spiritualia frumenta abscondere, si se eidem muneri subducatur, cui si se subdat, eadem spiritualia frumenta salubriter dispensare potest, ergo idē munus retrahere vitio dādum est, optate vero laudi tribuendum. Quarto, Sanctorū exempla ceu documenta nobis ad imitandum proponuntur, secundum illud ad Ro. 12. Quaecumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, legitur autem Isa. 6. eundem Prophetam ad munus se praedicatōis obtulisse, ubi ait. Ecce ego mitto, ergo illud nulla reprehensione, immo praemio dignum est. In contrariū facit verbum illud Aug. 19. de Ciui. Dei. Locus superior sine quo populus regi non potest, et si admittit.

Tria in temporalium munerum consideratione.

nifretur ut decet tñ indecenter appetitur. Ad quætionem, vt licetiam S. Tho. con- fuetio more in conclusiones colligamus, fupposita triforimi diuifione, quinque con- clufionibus respondetur. Est enim in epi- scopali munere tria considerare. Primum fcilicet, quod omnium est caput & finis, epifcopalis operatio & functio per quam communi faluti populi cõfulitur id quod verbo illo designauit Chriſtus, Io. vii. Pa- ſce oues meas. Secundum est ordinis gra- dus celsitudo & eminentia, ad quam epifcopus affluitur, ſecundum illud Mar- th. 23. Fidelis ſeruus & prudens quem con- ſtituit Dominus ſuper familiam ſuam. Tertium denique in eodem munere tan- quam conſequentes annexumque attendit- tur, honor reuerentiaque ac temporalium prouentuum affluens copia, ſecundum il- lud Apoſt. 1. ad Tim. 3. Qui bene præſunt præbyteri, duplici honore digni ſunt, nempe & apud Deum, & apud homines,

Prima hac ergo ſubtrahit a diſtinctione, prima con- cluſione, vt a poſtremo membro exordia- mur, eſt, Epifcopatum intuitu affectuque temporalium honorum appetere, manife- ſtarium crimen eſt ambitioſæ cupiditatis, nam cum bona temporalia non ſint niſi ſubſidia & ſuſtentacula, ad ſinem admini- ſtrationis inſtituta, eadem temporalia præ- cipua intentione appeti, perueſta appeti- tio eſt. Cuius quidem criminis obiurgat- bat Phariſæos Redemptor, Matth. 23. vbi aiebat, Amant primos occubitus in cœ- nis, & primas cathedras in ſynagogis, ſa- lutationes in foro, & vocari ab hominib. Rabbi. Secunda concluſio eſt a ſecundum diſtinctionis membrum Epifcopatum ra- tione celsitudinis & eminentiæ ambire ni- hilominus eſt criminofum, nam eiufmo- di gradus altitudo conſequentes eſt ad ope- ris functionem, quare cum illa primam appeti ut præpoſtera eſt appetitio. Vnde & idem ſeruator noſter Matth. 20. vnu- perio illud tribuit, vbi ait, Scitis quia prin- cipes gentium dominantur eorum, vos autem non ſic, ſed qui maior eſt inter vos, ſit tanquam miniſter. Vbi Chryſoſto. Per hoc, inquit, oſtenditur genule eſſe primatum cuperet, & ſic gentium compa- ratione eorum aſſuantem animam con- uertit. Tertia concluſio, Epifcopatus fun- ctionem ad animarum ſalutem illum, qui dignus, exiſtimatur appetere, ſtudioſum

officium eſt egregiaque laude commen- dandum. Hoc enim eſt quod Pau laudar, quoniam affectus ex obiecto perpenditur, & illud per ſe opus, charitatis exiſtit offi- cium. Quarta concluſio. Eiufmodi opus epifcopale etiam ad conſulendum proxi- morum vtilitati expetere ob id quod gra- dus celsitudo illi adiungitur, præſumptuo- ſum videtur, atque adeo reformidandum eſt, niſi vbi manifeſta id neceſſitas exegerit. Vnde Greg. 1. par. Paſtorium, cap. 8. Tunc inquit laudabile fuit epifcopatum quærere quando per hunc quemquam dubium non erat ad ſupplicia grauiora peruenire. Quibus verbis ſcienter expli- cuit ipſum per ſe bonum opus eſſe, vbi cul- men celsitudinis non habet annexū. Qua- re tunc temporis rari erant, qui id oneris ſibi imponi cuperent, nempe illi duntaxat q. charitatis zelo ad id diuinitus excitabā- tur. Qua vti que ratione ibidem Greg. c. 7. Iſaiæ zelum offerentis ſe cõmendat. Quin- ta cõcluſio. Nihilominus poteſt quiſpiam ab iſta præſumptione appetere ſe eſſe epifcopatu dignum, prouinciamque illam digne adminiſtrare ſiue in ſula inſignitus ſit, ſiue antea quam ad id muneris aſſuma- tur, ita vt deſiderium non in celsitudinem & primatum, ſed in obſequiū ipſum Dei gregiſque beneficium feratur. Concluſio eſt tercie appendix. Vnde ſuper Matth. Chryſoſt. Opus quidem deſiderare bonū, bonum eſt, primatum autem, hominis vanitas eſt concupiſcere, primatus namq. fug enim ſe deſiderat, deſiderantem ſe horret. Aſſertiones tameti verè ſint plu- ſculum tamen lucis appetunt, & primum circa duas priores ambigitur, quantum nam culpæ in eo immoderato affectu in- ſit, dum quis aut temporales prouentus aut humanos honores præ ipſa epifcopa- li functione deſiderat, vtrum ſcilicet gene- re ſuo mortale ſit crimen. Apparet n. ſic eſſe, eo quod eſt perueſus affectus erga res ſacras. Sed nihilominus ab altera parte repugnat argumentū, quod cū illa iuſta ſint illius officij præmia moueri eorum affectu ad optandum epifcopatum modo paratus homo ſit recte & rite ipſum admi- niſtrare, nulla videtur, aut perexigua cul- pa. Nā cum bonos, ut ait ille, alat artes cõ- ſulto eiufmodi præmia propoſita eſſe vi- dentur, vt homines ad ſtudia allekti digni- ſiāt huiufmodi dignitatibus ad cūdis Rā-

Secunda concluſio.

Chryſo.

Tertia concluſio.

Quarta concluſio.

Grego.

Quinta concluſio.

Dubita- tio.

decur

Solutio. detur bifariam contingere appetere episcopatum propter temporalia bona. Vno modo vt hæc ordinis peruersitas sit obiectum appetitus. Itaque vox propter, designet bona temporalia esse finem episcopatus, vt cum dicitur. Appeto episcopatum propter bona temporalia, affectus appetendi feratur in illum inuersum ordinem, scilicet episcopatus propter bonum temporale. Et re vera hoc genere suo existit peccatum mortale: quia rerum ordo eis diuinitus inditus peruenitur. Est enim debitus ordo, vt episcopatus propter functionem legitima appetatur. Subsidia temporalia ad sustentationem vt recte possit iniunctum onus administrari. Quod quidem S. Thom. statim in c. questionis docere cogitauit, dicens, Principale & finale in episcopatu esse episcopalem operationem per quam proximorum utilitati intenditur. Quare ad argumentum proxime factum respondetur. Primum, quod & si eius modi in animo habeat recte episcopatum administrare, nihilominus præsentissimo exponitur periculo præcipuam habendi curam deglubendi gregem, procurandiq. honorem & fastum, post habendique animarum curam, nam quali ordo est in appetitu obiecto, talis est in opere metendus. Præterea. Et si nullum tale imineret periculum, appetitio ex suo ipsius obiecto peruerso vitaretur. Secundo autem, modo contingit episcopatum appeti ratione temporalium quæ ei annectuntur, non quod ratio illa constituatur finis episcopatus qui concupiscitur, sed quod fuerit prima ratio mouendi appetitum. Et huiusmodi affectio non apparet genere suo mortalis, cum per illam non constituatur peruersus ordo in rebus. Possunt enim bona temporalia mouere hominem ad appetendum episcopatum, & si ipsa functio episcopalis non ordinetur in finem illum. Imo potest amor temporalium mouere hominem ad amandum Deum propter se, atq; adeo episcopatum. Sicuti & timor inferni potest quemquam mouere ad diligendum Deum ipsum propter seipsum. Nihilominus quia concupita non eodem ordine appetitum mouent quem inter se habent: eiusmodi appetitio non caret culpa, saltem veniali. At quæquam hæc in scholis vtrumq; explicari valeant, tamē in affectu & vtu egrè

distinguitur. Etenim qui primo a temporali premio mouetur, ad eo facile ordinis peruerteret, vt dicitur nequeat, qui episcopatum propter huiusmodi premia concupiscat, atque adeo in periculo sit peccati mortalis. Quare alia est consulenda regula, nempe vt qui certus sit in ecclesie administratione nullum propter bona temporalia admissum crimen, sed officio suo secundum leges seruitum ire, licet temporalium appetitu moueatur, extra metum esse peccati mortalis. Sed tamen profecto ratio ista coherent. Secunda ambiguitas est in distinctione duarum istarum conclusionum videntur quippe in idem incidere. Nam etsi appetere bona temporalia ad auaritiam spectet, appetere vero dignitatis celsitudinem ad presumptionem, tamen appetere honores, quod primæ conclusioni appositum est, ad præsumptionem etiam attingere videtur, cuius mentio fit in secunda. Respondetur autem diuersum esse appetitum honoris, qui est ambitio, ab appetitu celsitudinis, qui est præsumptio. Nam altitudo & honor habent se vt causa & effectus. Et si quidem honor excellentiæ affectus ac subinde testimonium. Quare ambitio, vt i. 2. q. 3. 1. ait S. Tho. est inordinatus appetitus honoris, vtputa vel cum quis celsitudinem excellentiæ appetit quam non habet, vel non ad vilitatem aliorum appetit, nam honor non propter se, sed tanquam aliorum commodum appetendus est. Præsumptio autem, est immoderata spes, nempe concupiscentia alicuius dignitatis aut loci, qui vires appetentis excedit. Quæ quidem vitia in appetitu episcopatus diuersa sunt. His tñ sic expositis insurgere quis contra poterit, nempe q. huiusmodi bona propter ipsa appetere non sit peccatum. Quia, vt ab auaritia incipiamus, duplex est eius species, vt S. Tho. 2. 2. q. 1. 8. docet. Altera, quæ opponitur iustitiæ. Nimirum cum quis aliena inique cupit, quæ quidem ex genere suo est mortalis. Altera vero est, quæ opponitur liberalitati, cum quis tantum cupit bona temporalia, quod sane non est peccatum, nisi quatenus periculum affert, aliquid contra charitatem appetendi. Potest autem quispiã bona temporalia spiritualibus annexa concupiscere, qui tamen firmum habeat propositum, recte eadem bona temporalia dispensandi. Eadem ratio

SOTO
de iure
legibus
DIE
13

Solutio

ne aliquis potest cognoscere in se virtutis, ac scientiæ dignitatem, in cuius excellentiæ testimonium potest recte appetere honorem, atque adeo poterit in se vires præsentire, ut circa præsumptionem valeat appetere celsitudinem loci. Hac veruntamen argumenta ex superioribus solvantur, nisi quod loculentius eandem elucidant. Et enim loci altitudo natura sua non est propter se appetenda, sed ut quis super candelabrum erectus luceat omnibus, qui in domo sunt. Et suo modo est de secularibus magistratibus sentiendum. Etiam uero ad hoc huiusmodi loci sunt inuenti. Qui ergo in hunc finem talem locum concupuerit, genere rei nihil mali committit, nisi propter periculum, ut quarta conclusio declarat. Qui autem propter celsitudinem episcopatum appetit, eo ipso se indignum proficitur, quantum quidem perueritum habet affectum, atque adeo supra vires id appetit suas, quod est præsumptio. Pari modo de honore sentio, qui non est nisi ob testimonium virtutis expetendus, ut alijs proficiat. Et pariter de bonis temporalibus rei spirituali annexis, que non debent appeti nisi in sustentationem, ut possis officio in alio commodum fungi. De tertia conclusione nulla apparere potest dubitandi ratio, adeo perspicuum est licitum esse appetitum consulendi vacandi. animarum salutis. At vero quarta est mediata consideranda, qua ait D. Thom. id ipsum propter annexam gradus celsitudinem præsumptuosum videri, nisi ubi manifesta necessitas extiterit. Et enim quamvis non omnino eiusmodi appetitum condemnare videatur, ait tamen præsumptuosum videri. Subsequitur ergo ex his conclusionibus, Præsulatus appetitum si ad salutem animarum non referatur, genere suo peccatum esse, vel mortale, vel veniale, ut explicatum est. Attamen ad huiusmodi salutem, relatus genere suo nec malitiam habere innotat, nec vero esse per se bonum, nam si per se bonus esset, nulla egerit circumstantia, que ipsum excusaret. Si vero per se malus, nulla cum redderet excusatum. Quocirca pro annexum periculum, nisi causa aliud exigeret, malus est, causa vero exigente sit licitus, quemadmodum si quis in rapidum flumen, aut aliam quemvis periculosam legum sine causa se in-

ferret, peccatum committeret, cuius tamen culpam nonnunquam causa posset abstergere. Causam vero D. Th. non aliam agnoscit, quam necessitatem non quidem personæ propriam, sed communem ecclesie. Quod si quis eum redarguat, preter illam accideret posset alteram, puta si quis subrium se & pudicum, & doctum, ac denique irreprehensibilem nouerit qualem Paulus ad Timotheum 3. depingit episcopum. Hic nihil culpe contrahere videtur si episcopatum salutis gratia animarum concupuerit, et dum necessitas ecclesie non ingrat. Ad hoc responsum consulto D. Tho. hanc causam subiciuisse, eo quod nemo id se credere debet nisi diutius, ut ait in solutione quarti argumenti fuerit attractus, ut patet exemplo Isaac: nam ut c. eius 6. refertur, prius angelus tetigit os eius, ut omni eius iniquitate permundaret, quod diceret. Ecce ego, mitte me. Et de Samuele legimus 1. Reg. 3. diuinitus esse a somno excitatum, ut faceret verbum domini in Israel. Et de ceteris prophetis similiter est sancto numine dispositum. Et in lib. Dialogorum de Equitio monacho refert Greg. se assisse linguam sibi a Deo tangi, ut deinceps continere se a diuinitus eloquijs non videret. Hac autem supernaturalia, & rarissime contingentia, non sunt in ordinem doctrinæ redigenda. Adde quod neque diuina ista providentia nisi necessitatis tempore nunquam accidit. Igitur quod rationem summam colligamus, car episcopatus desiderium, aut iniquum semper sit, aut de præsumptione suspectum. Primum ante oculos constituenda eius est sublimitas. Est enim status non vicinque perfectionis, ut religiosorum, qui perfectionem discunt, sed qui illud requirunt perfectionis culmen ut regem suum eandem doceat. Sane cum tanquam Apostolorum successores, ut dictum est, sint animarum custodes quas Christus proprio sanguine redemit. Ob idque eadem esse debent tum scientia, tum et vite eminentia instructi, ut quod de Christo ait Paulus. ualeant ecclesiam suam sine ruga, & macula Deo in die iudicij præsentare. pro quo persoluendo munere, mortem et si oportuerit, oppeteret. Hoc ergo scopo ob oculos posito si quis hoc munus pro bona temporalia cupit, iam dictum est, quod peruersum habeat affectum. Si vero id propter animarum salutem appetat, tunc aut di-

Obiectio.

Solutio

Grego. Vnde episcopus desiderium reddat iniquum, aut de præsumptione suspectum.

gnus

gnum se atque idoneū sentit, aut secus; si nō se arbitratū idoneum, iniquus est; puta iniustitiz crimine implexus. Si autem idoneum se esse censeat, vix liber esse debet a presumptionibus metu: nam vix vllus citra culpam valeat tantum sibi dignitatis adscribere, quantum munus hoc expostulat. Quando verō palam est ecclesiam virorum inopia laborare, qui ei pro rei dignitate inservire possint, tunc qui planē se vult ad eandem proviuciam aptum, licet illam ob salutem animarum optet, eadem necessitate poterit excusari. Igitur si episcopatum mente expetere peccatum est, quanto deformius illud optare procurare & ambire. Porro ergo de pudendum est quod tam licenter tamque perficitate fronte prefectura huiusmodi petantur, procurentur & ambiantur.

Ad primū arg.

Ad primum igitur argumentum ex dictis colligitur solutio, quæ bifariam exponenda venit. Primò v̄ illo loco Apostolus legitimum episcopatus desiderium definire voluerit quasi dixerit, qui rite, & recte epatum desiderat, non nisi opus desiderat quod bonum est, nempe operas suas salutis animarum nauare, quod in terra cōclusionē tanq̄ licitum assertum est, & laudabile. Vnde Aug. 19. de Ciui. Dei. Apostolus illic, inquit, quid epatus sic exponere voluit. Est. n. nomen operis, non honoris *monstru* namq̄. Speculari est, & intendere, atque adeo eps idem quod superintendens: de quo iam supra nos diximus. Quare vt paulò antea dixerat non episcopatus honor amandus est & potentia, quæ per se vana sunt: sed opus. Quare Gregor. in Pastoralī tunc, inquit, Apostolus illud dixit quando ille, qui plebibus preerat, primus ad tormenta martyrii ducebatur. Quia propter nihil eps quam bonum opus in votis erat. Secundò autem paulo differētius idem Apostolicum verbum, & fortè syncretius interpretandum est, vt tanquam admonitio intelligatur, qui id muneris cupientibus pauorem incutiat. Ac si dixisset. Qui epatum desiderat, sibi caueat, sibiq̄. quidnam desideret, prouidenter videat. Desiderat. n. opus nō vicumq̄. bonum, sed eoulsque egregium, vt vix vllus sit, qui illi obeundo sufficiat. Quem quidem sensum subiuncta verba planē commendant. Subdit. n. Oportet episcopum irreprehensibilem esse, iunius

Grego.

Interpretatio altera. Paulini loci.

vxoris virum, sobrium, prudentem, &c. Vnde Gregor. ibidem laudans, inquit, desiderium boni operis in pauorem verit protinus quod laudauit. Quare prudenter D. Thom. tertiz conclusioni quartam adiungit. Secundum pariter argumentum in superiorib. solutum est. Sanè vbi diximus aliter presulum statum, quum monachorum perfectionis esse, nam religiosi solum tanquam discipuli eiusq̄. sequaces illam profitentur: Episcopi vero tanquam doctores quæ illam iam asscunt. Nam adolecentulum, quem Christus ad religionem inuitauit, non est scitatus, an perfectus esset, sed utrum vellet esse perfectus. Petrus vero non antea pastorem sui gregis inuituit, quæ tertio interrogaret, an se plus illi diligeret, hoc est an ceteris esset perfectior. Vnde Dionysii. elicit perfectionem episcopo actiue tanquam perfectio i congruere, monacho verò passiuè tanquam perficiendo, uelle autem perfici non est presulatum, ut uelle perficere, neque eidem periculo expostum. Adde præterea quod monachus alijs se subdit ad spiritalia ca pessenda. Quod secundum August. 19. de Ciui. Dei, cuiusque est laudabile studio enim inquit, cognoscendæ veritatis nemo prohibetur, quod laudabile otium est. Ille autem qui personam episcopi induit alios eligi sibi esse subiectos, quo appetit omnes dehortatur. Apost. ad Hebr. vbi ait. Nec quisquam sumat sibi honorem, sed qui vocatur a Deo. Et Chrysost. super Math. Prima um ecclesie concupiscere, neq̄. iustum est, neque vtile. Quis enim sapiens vult ultra se subijcere seruituti, & periculo tali ut de rationem pro omni ecclesia, nisi forte, qui non a timet Dei iudicium, abutens primatu ecclesiastico seculariter, ut scilicet se ipsum conuertat in secularē. Ad tertium optime etiam D. Thom. responderet, quod frumentorum dispensatio fieri nō debet cuiuslibet arbitrio, sed primum diuina dispensatione, mox & maiorum iussu & ordine, secundum illud 1. ad Corinth. sic nos existimet homo iur. ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei. Et ad Roman. 10. Quomodo predicabunt nisi mittantur? Quapropter cui neque, ex munere proprio incumbit, neq̄. id a superiori iniunctum est, is non censetur

SORO
de iure
Legibus
DIE
13

conferat abscondere frumē: sed ille profus, qui vel offitū, quod assumpsit negligit, vel peritiam recipere tenuit. Unde August. 19. de Ciuit. Dei. O ium tantum querit charitas veritatis: negotium iustum suscipit necessitas charitatis: quā larcinā si nullas imponit percipiendā atq; intue de vacandum est veritati. Si autem imponitur, suscipiendū est proprie charitatis necessitatem. Id quartum dēniq; iam supra responsum est. Sa. vcto. um. n. exempla nos nihil amplius docent, quam quod nemo se ad episcopatum inge. at. antequā diuinitus taceret, nisi sit diuinitus, ad id purgatus: vti in Ilaie exemplo videre est.

ARTICVLVS II.

Virum episcopatum iniunctum liceat omnino reculare.

Quoniam a virtutis linea versus vtrūque extremum declinare contingit, & vnum est quantum in episcopatus appetitū in se aut peccati, aut periculi; subiequitur v. videamus, an in eius refutatione peccatum etiam contingere possit. Arguitur enim a parte negatiua ex Gregor. in Pastoral. vbi ait per actinam vitam prodesse proximis cupiens. Ilaia officium prædicationis appetit. Per contemplationem vero Hier. amoris conditoris sedulo ioharere desiderans, ne emitti ad prædicandam debeat contradixit. Ex his namque verbis sic arguitur, Amor Dei amoris proximi præstat fructu, & vix actiua contemplatiua; nemo autem, ut meliore potiar, si iuge inferiore reuens culpa denotatur: ergo omnino licet episcopatum contemplationis gratia refutare. Secundò. Ex definitione superioris artic. arguitur. Nemo nisi purgatus, quod Ilaie exemplo monstratum est; debet episcopalem subire prouinciam, sed id quem quam de se cognoscere, velut ibidem inquit Gregor. per difficile est, ergo nemo tuto nisi forte ad diuinitus nonerit debet se permittere episcopali functioni addici.

Tertiò de beato Marc. in eius prologo ait Hieronym. quòd dicitur post suscepiā fidem amputasse sibi digitum, vella orbitate ineptus sacerdotio fieret. Nec defunt qui emisso voto sese arceat, ne episcopi areari possint. Obstatula autem hmoi sibi

quenquam obtendere, grauius est; quam dignitatem ipsam reculare, ergo unicuique subducere se licet, ne eligatur. In contrarium occurrit August. in epist. ad Eudoxiu, quæ est numero 81. hinc verbis. Si qua, id est, aliqua ratione, operam veltram mater ecclesia desiderauit, nec elatione auida suscipiatis nec blandiente desidia respuitis; sed miti corde obtemperetis Deo, cum mansuetudine portantes eum, qui vos regit, qui dirigit mites su iudicio, qui docet mansuetos vias suas. Nec vestrum otium necessitatibus ecclesie præponatis cui parturienti si nulli boni ministrare vellent, quomodo nasceremini, non inueniretis.

Ad quæstionem vnica conclusione respondetur. Quemadmodum ad inordinatorem voluntatis pertinet, vt proprio motu se vllus gubernandi periculis subdat; ita & eius prauitas est superioris iudicio & præcepto se subducere. Probe n. hic D. Th. duo in episcopatus assumptione meditando dignoni, nempe quid h. minime deceat sua sponte appetere, quidq; maiorem iustus acceptare. Propria enim voluntas hominis illuc debet esse mente intentata vnde sua propria pendet salus, quia hæc sibi proprie cura incumbit, atq; adeo cauere ne se illuc immergat, vnde sibi periculum imminet, sed tamen cum superioris vigilantia ad bonum commune debet potius attendere, ex eius arbitrio & dispositione debet subditorum quilibet publicam administrationem capefere. Hinc ergo sit nostra conclusio nota videlicet vtrinque subditi voluntatem periclitari, nempe & dum proprio motu ad episcopatum sese infert, & dum a superioribus iussu se aufert. Quare optime post citata verba subdit Augustin. Sicut inter ignem & aquam tenenda est vita, vt neque exuratur homo, neque demergatur, sic inter apicem superbia, & voraginem desidia iter nostrum temperare debemus. Sicut scriptum est. Non declinantes, neque ad dextram neque ad sinistram. Duo autem iniuriosa incommoda D. Th. refert illius, qui se plus nimio subrahit. Primi quòd charitatem repudiat proximo: um, quibus frugi esse potest. Nam vt ait supra citatus August. Negotium iustum suscipit necessitas charitatis. Secundum quòd humilitatem violat, & obedientiam, quam superioribus

Aug.

Conclusio ratiua.

Expl. naturæ conclusio.

Aug.

ribus